847/10

Den 28. juni 2010 blev i sag nr. 76.950:

xxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der har pensionsordning i Nordea Pension, tidligere Tryg Pension, klager over, at han ikke kan få udbetalt pension før sit fyldte 65. år uden afgivelse af helbredsoplysninger.

Selskabet henviser til, at pensionsordningen er livsbetinget og derfor ikke kan tilbagekøbes uden afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Klageren er født i 1948.

Af klageskemaet, der er underskrevet af klageren den 23/9 2009, fremgår:

"**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. …**
Forsikringsselskabet vil ikke udbetale min pension uden at have modtaget helbredsoplysninger.
Sagen er, at jeg altid har afvist at give helbredsoplysninger. Jeg har ikke indgået nogen aftale om at der ikke kan ske udbetaling uden helbredsoplysninger. Uanset dette har forsikringsselskabet etableret en ordning der kun kommer til udbetaling såfremt jeg er i live.
Andre selskaber har kunnet give mig en kapital- og ratepension uden helbredsoplysninger.
Har iøvrigt bemærket kendelse 61475 som har samme problemstilling, blot den anden vej.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? …
Anerkendelse af at der ikke er nogen aftale om at jeg skal være i live for at få udbetalt min pension."

Heroverfor har selskabet i skrivelse af 12/10 2009 til nævnet anført:

"[Klagers] pensionsordning i Nordea Liv & Pension er oprettet som en arbejdsgiverbetalt ordning indeholdende en livsbetinget livsforsikring og en livsbetinget livsforsikring i rater.

Hændelsesforløb
Forsikrede anmodede i april 1993 om oprettelse af en pensionsordning (bilag …) i henhold til aftalen med forsikredes arbejdsgiver. Pensionsordningen skulle indeholde en kapitalpension, børnepension og kontosikring.

Til brug ved oprettelse blev forsikrede bedt om en lægeattest. Da vi ikke modtog lægeattesten, rykkede vi forsikrede den 10. maj 1993 (bilag …). Da vi fortsat ikke havde modtaget helbredsoplysningerne den 18. juni 1993, skrev vi til forsikrede, at såfremt vi ikke havde modtaget oplysningerne inden 14 dage, blev der udstedt en livsbetinget forsikring uden ret til præmiefritagelse (bilag …). I forlængelse af dette brev blev vi kontaktet af forsikrede, der oplyste, at han ikke ønskede at få udfyldt en helbredsattest hos lægen.

Ved brev af 9. november 1993 (bilag …) modtog vi forsikredes helbredserklæring af 13. november 1993 (bilag …) samt supplerende udtalelser.

På denne baggrund bad vi den 30. november 1993 forsikrede om yderligere helbredsoplysninger (bilag …).

Vi rykkede forsikrede for helbredsoplysningerne den 24. februar 1994, den 11. april 1994 og den 6. maj 1994. Da vi ikke modtog de supplerende helbredsoplysninger fra forsikrede, skrev vi den 13. maj 1994 til forsikrede (bilag …), at pensionsordningen ville blive oprettet som en livsbetinget forsikring uden ret til præmiefritagelse, hvis vi ikke modtog de ønskede helbredsoplysninger inden 14 dage. Det fremgik også, at 'en livsbetinget forsikring udbetales, hvis De oplever forsikringens udløbsdato'.

Den 23. august 1994 sendte vi et pensionsbevis, hvoraf forsikredes dækninger fremgik (bilag …).

Forsikrede fratrådte sin stilling den 1. januar 1997, og pensionsordningen blev ændret til en præmiefri forsikring pr. 1. august 1997.

På baggrund af en telefonsamtale med forsikrede sendte vi den 10. februar 1999 en pensionsoversigt, der viste forsikredes dækning, samt et tilbud på Sparpension.

Som reaktion herpå skrev forsikrede den 13. marts 1999 til os (bilag …), at han ikke tidligere var gjort bekendt med, at udbetalingen er livsbetinget og gjorde gældende, at der måtte være tale om en fejltagelse.

Vi redegjorde for forløbet ved brev af 23. april 1999 til forsikrede (bilag …). Vi gjorde i den forbindelse forsikrede opmærksom på, at det fremgår af vores tidligere korrespondance, at forsikrede ikke havde ret til udbetaling ved død samt ret til præmiefritagelse.

Vores begrundelse
Forud for oprettelsen af pensionsordningen blev forsikrede gjort opmærksom på, at hvis vi ikke modtog de ønskede helbredsoplysninger, ville vi udstede en livsbetinget forsikring uden præmiefritagelse, og at dette betød, at forsikringen ville blive udbetalt, hvis forsikrede oplevede udløbsdatoen.

Af pensionsoversigten, der blev sendt til forsikrede den 23. august 1994, fremgik ligeledes, at forsikrede alene havde dækninger, der kom til udbetaling ved pensionering. Vedrørende tilbagekøb fremgik, at 'Udbetaling af Deres samlede opsparing, før almindeligt udløb, kan kun finde sted, hvis betingelserne for dette er opfyldt'.

Det fremgår af § 5, stk. 3 i Almindelige forsikringsbetingelser (nr.182) (bilag 11), der er gældende for ordningen, at 'Forsikringen kan hæves mod udbetaling af dens tilbagekøbsværdi, forudsat at der præsteres de helbredsoplysninger, som selskabet måtte forlange'.

At der skal afgives helbredsoplysninger ved tilbagekøb af en livsbetinget pensionsordning er helt sædvanligt og sker for at undgå spekulation mod selskabet.

Vi må på baggrund af ovenstående fastholde, at pensionsordningen er livsbetinget og derfor ikke kan tilbagekøbes uden, at forsikrede afgiver tilfredsstillende helbredsoplysninger."

Hertil har klageren i skrivelse af 19/10 2009 til nævnet bemærket:

"Jeg har fra dag 1 ved første kontakt gjort forsikringsselskabet opmærksom på, at jeg ikke ønskede at afgive helbredsoplysninger. Forsikringsselskabet har ignoreret dette. De kunne have afvist at indgå aftalen. I stedet er jeg puttet i en kasse med en unfair klausul. Jeg har aftaler med PFA og Danica, hvor jeg ikke har afgivet helbredsoplysninger. Her er der ingen problemer.

Jeg kunne ikke forestille mig, at det senere skulle vise sig, at forsikringsselskabet mente, at såfremt jeg ikke var i live, så var der ingen penge overhovedet til efterladte.

Det med livsbetinget fandt jeg først senere ud af i forbindelse med en årlig opgørelse. Og det var ikke de første opgørelser. På forespørgsel fandt jeg så ud af, hvad forsikringsselskabet mente.

Forsikringsselskabet har modtaget indbetalinger og taget for givet at der var en aftale accepteret af mig indeholdende det med livsbetinget.

Hvordan kan man forestille sig at komme igennem med en så åbenlys urimelig og ubalanceret aftale forstår jeg ikke. Modellen blev først mange år efter at de første indbetalinger var foretaget og jeg havde forladt virksomheden forklaret for mig. Billedet der blev brugt var et væddemål mellem selskabet og mig. Glem det. Jeg skal ikke indgå noget væddemål om jeg lever en bestemt dag. Jeg ønskede blot en opsparing og havde klart oplyst at det var lige meget med forsikringsdelen.

Jeg har henad vejen søgt at komme uden om ved henvendelse til forsikringsselskabet. Senest for en måneds tid siden. Jeg mente, at da jeg nu var over 60 kunne jeg vel få påbegyndt udbetaling om ikke andet så til februar 2010, hvor jeg fylder 62 og overvejer at gå på efterløn. Og så var vi vel ligesom ude af problemstillingen. Men jeg skal være 65 år sagde forsikringsselskabet. Hvis udbetaling skal påbegyndes nu forlanger selskabet helbredsoplysninger. I den forbindelse tilbød jeg forsikringsselskabet, at de godt måtte forrente pengene blot de erklærede, at det med livsbetinget ikke gjaldt.

Nordea skriver i brev til Ankenævnet dateret 12. oktober, at '[klager] har klaget over, at han ikke kan tilbagekøbe sin pensionsordning hos Nordea Liv og Pension uden afgivelse af helbredelsesoplysninger'. Jeg vil ikke købe noget, men blot have mine penge udbetalt efter en

passende forrentning og uden at forsikringsselskabet snupper alle pengene, hvis jeg ikke er i live. Men det kan være, at det med at tilbagekøbe, er en forsikringsjargon.

For god ordens skyld vil jeg gerne oplyse, at jeg for tiden er fuldstændig rask og har været det altid. Der er ikke noget der påvirker eller forventes at påvirke mit helbred i negativ retning. Så der er ikke skjulte motiver i min klage.

Forsikringsselskabet har ignoreret, at jeg ikke ville aflevere helbredsoplysninger, hvilket blev oplyst af mig ved første møde med assurandør. Derfor kan der ikke være etableret en aftale, der er åbenbart urimelig."

Herefter har selskabet i skrivelse af 2/11 2009 til nævnet anført:

"Forsikrede anfører i sit brev, at han allerede fra første dag havde gjort os opmærksom på, at han ikke ønskede at afgive helbredsoplysninger, og han anfører videre, at produktet først mange år efter de første indbetalinger var foretaget blev forklaret for ham.

I forbindelse med korrespondance med forsikrede i foråret 1999 udarbejdede assurandøren en intern redegørelse over indtegningsforløbet, og vi må på denne baggrund konstatere, at forsikredes og assurandørens opfattelse af hændelsesforløbet ikke stemmer overens.

Assurandøren foretog den 2. april 1993 en behovsanalyse af kunden, hvilket medførte en begæring indeholdende kontosikring og børnepension for tre børn samt præmiefritagelse.

Grundet forsikredes uvilje mod at indsende en helbredserklæring, meddelte forsikrede assurandøren, at begæringen skulle ændres til en ren opsparing uden forsikringsdækninger.

Ved et efterfølgende møde forklarede assurandøren forsikrede, at det desværre ikke var muligt at oprette en ordning med ren opsparing uden forsikringsdækninger, men at vi sandsynligvis på et tidspunkt ville få et nyt produkt uden forsikringsdækninger og afgivelse af helbredsoplysninger.

Dette produkt var imidlertid ikke til rådighed på tidspunktet for oprettelsen af forsikredes ordning, og det ville desuden være nødvendigt, at arbejdsgiveren indgik en ny firmapensionsaftale, som gav medarbejderne mulighed for at vælge produktet.

Forsikredes var således gjort opmærksom på, at det ikke var muligt at oprette en ordning, der alene indeholdt en opsparingsdel. Efter en længere rykkerprocedure som beskrevet i vores brev af 12. oktober 2009 blev den livsbetingede ordning udstedt.

Som anført i vores tidligere brev var forsikrede forud for oprettelsen gjort opmærksom på, at hvis vi ikke modtog de ønskede helbredsoplysninger, ville vi udstede en livsbetinget forsikring uden præmiefritagelse, og at det betød, at forsikringen ville blive udbetalt, hvis forsikrede oplevede udløbsdatoen.

Forsikrede kan således ikke have været uvidende om, at der var tale om en livsbetinget ordning, som ville komme til udbetaling på pensioneringstidspunktet. Af pensionsoversigten, vores tidligere bilag …, fremgår ligeledes, at der ville ske 'udbetaling ved pensionering den 1.3.2013', dvs. ved forsikredes alder 65.

Det er forsikredes opfattelse, at der ikke kan være etableret en aftale, da den er åbenbart urimelig. Vi må imidlertid henhold os til, at forsikredes pensionsordning blev udstedt som et

led i arbejdsgiverens obligatoriske pensionsaftale, og at forsikrede var orienteret om, at der ville blive udstedt en livsbetinget ordning som følge af manglende helbredsoplysninger. Derudover er kravet om afgivelse af helbredsoplysninger et almindeligt aftalevilkår for denne type produkt, der generelt anvendes i branchen."

Af klagerens skrivelse af 17/11 2009 til nævnet fremgår:

"Ved første møde med assurandøren, hvor jeg forklarede, at der ikke kunne blive tale om lægeerklæringer, fik jeg at vide, at det slet ikke behøvede at være nødvendigt. En erklæring fra mig kunne være tilstrækkelig lød det. Jeg gjorde assurandøren opmærksom på, at det tvivlede jeg på og at jeg kun var interesseret i et produkt uden risikodækning. Det kunne også lade sig gøre med et nyt produkt var svaret. På intet tidspunkt blev der nævnt noget som helst om livsbetinget.

Jeg vedlægger kopi af Pensionsoversigt per 1.8.1994. Hvis det ikke er godt nok med en kopi, så lad mig det vide. Det fremgår ingen steder. at der er tale om livsbetinget. Det er først noget, der er kommet med i senere pensionsoversigter.

I brevet fra Nordea dateret 2. november 2009 er anført nederst på side 1 'Som anført i vores tidligere brev var forsikrede forud for oprettelsen gjort opmærksom på, at hvis vi ikke modtog de ønskede helbredsoplysninger, ville vi udstede en livsbetinget forsikring uden præmiefritagelse, og at det betød, at forsikringen ville blive udbetalt, hvis forsikrede oplevede udløbsdatoen.' Dette passer simpelthen ikke.

Øverst side 2 i brevet fra Nordea henvises til en pensionsoversigt. Som nævnt ovenfor og som det fremgår af vedlagte bilag står der ikke et ord om livsbetinget i denne oversigt."

Af selskabets skrivelse af 30/11 2009 til nævnet fremgår:

"Forsikredes brev giver os ikke anledning til at kommentere sagen yderligere, hvorfor vi skal henvise til det i vores tidligere breve af 12. oktober og 2. november 2009 anførte.

Vi skal dog endnu engang bemærke, at forsikrede forud for oprettelsen af ordningen **er** blevet gjort opmærksom på, at vi i mangel af forsikredes helbredsoplysninger ville udstede en livsbetinget forsikring, som ville komme til udbetaling, hvis forsikrede oplevede udløbsdatoen, jf. sagens bilag ... [selskabets skrivelse af 18/6 1993 til klageren og pensionsoversigt pr. 1/8 1994]."

Nævnets sekretariat har i skrivelse af 19/3 2010 til selskabet anført:

"Til brug for sagens behandling har vi bl.a. modtaget en pensionsoversigt dateret 1. august 1994. Af pensionsoversigten fremgår bl.a., at forsikrede kan få udbetalt 'førtidspension' fra det fyldte 60. år. Muligheden for at få udbetalt 'førtidspension' ses ikke omtalt i Deres indlæg til nævnet. Vi skal derfor venligst høre Deres kommentarer hertil."

Efterfølgende har selskabet i skrivelse af 31/3 2010 til nævnet anført:

"Vi har modtaget nævnets brev af 19. marts 2010 og skal i forhold til pensionsoversigtens oplysning om, at forsikrede kan få udbetalt førtidspension oplyse følgende:

6. 76.950

Det fremgår af pensionsoversigten, at der er mulighed for at gå på førtidspension fra det 60. år.

Som det fremgår af oversigten, er der alene tale om en mulighed, og denne kan efter selskabets almindelige praksis være betinget af, at der, ligesom ved et tilbagekøb, skal afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Proceduren ved udbetaling før tid - når der ikke er tale om et decideret tilbagekøb af hele ordningen - er normalt sådan, at den forsikrede, efter at have fremsat ønske om førtidspensionering, vil modtage et overslag over, hvad der kan udbetales, og under hvilke betingelser (fx afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger).

Vi har efter en fornyet gennemgang af sagen kunnet konstatere, at vi har behandlet forsikredes ønske om udbetaling før tid som et ønske om tilbagekøb af hele ordningen og således ikke har fulgt ovennævnte procedure. Det er naturligvis uheldigt, men vi skal dog fortsat fastholde, at forsikrede alene kan få udbetalt sin ordning før udløb den 1. marts 2013, hvis han afgiver tilfredsstillende helbredsoplysninger."

Nævnet har fået forelagt de bilag, som parterne har fremlagt, herunder selskabets skrivelser af 18/6 1993 og 13/5 1994 samt pensionsoversigt pr. 1/8 1994.

I selskabets skrivelser af 18/6 1993 og 13/5 1994 til klageren hedder det bl.a. (ordlyden er identisk):

"Da vi endnu ikke kan se, at vi har modtaget de ønskede helbredsoplysninger, beder vi Dem venligst inden 14 dage indsende disse, så antagelsesvilkårene kan fastsættes.

Modtager vi ikke oplysningerne inden de 14 dage, bliver der udstedt en livsbetinget forsikring uden ret til præmiefritagelse.

En livsbetinget forsikring udbetales, hvis De oplever forsikringens udløbsdato."

Af pensionsoversigt pr. 1/8 1994 fremgår bl.a.:

"**UDBETALING VED PENSIONERING DEN 1.3.2013**

	Tarif udbetaling	**Prognosetal kroner**	**Købekraft i '1994 kr.'**
Engangsbeløbet består af:			
Kapitalpension	995.754	1.438.526	917.340
Det årlige beløb består af:			
Udbetaling i 10 år Beløbet garanteres udbetalt i perioden 1.3.2013-1.3.2023	89.612	97.853	62.401

FØRTIDSPENSION
Disse tal viser, hvad De kan få udbetalt, hvis De vælger at få førtidspension, fra De fylder 60 år.

7. 76.950

	Prognosetal kroner	Købekraft i '1994 kr.'
Engangsbeløbet består af:		
Kapitalpension	817.230	589.625

Det årlige beløb består af:
Udbetaling i 10 år
Beløbet garanteres udbetalt i perioden 1.3.2008-1.3.2018
…
TILBAGEKØB
Udbetaling af Deres samlede opsparing, før almindeligt udløb, kan kun finde sted, hvis betingelserne for dette er opfyldt. Værdien beregnes på grundlag af de til enhver tid gældende regler, der anmeldes til Finanstilsynet.
…
FORUDSÆTNINGER FOR PROGNOSEN
…
Pensionsdækning ved førtidspensionering:
Der er mulighed for at gå på førtidspension fra det 60. år.

Størrelsen af de beløb De kan forvente, hvis udbetalingen sker den 1. i måneden efter den anførte alder, er vist under overskriften 'FØRTIDSPENSION'."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"§ 5. Fripolice - Tilbagekøb
…
Stk. 3
Forsikringen kan hæves mod udbetaling af dens tilbagekøbsværdi, forudsat at der præsteres de helbredsoplysninger, som selskabet måtte forlange."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet at kunne lægge til grund, at selskabet i forbindelse med pensionsordningens oprettelse udtrykkeligt tilkendegav over for klageren, at der ville blive udstedt en livsbetinget forsikring uden ret til præmiefritagelse, hvis han undlod at afgive helbredsoplysninger. I skrivelserne til klageren blev det tillige oplyst, at en livsbetinget forsikring udbetales, hvis forsikringens udløbsdato opleves. Det fremgår af den til klageren udstedte pensionsoversigt dateret 1/8 1994, at udbetaling sker ved pensionering den 1/3 2013, og at udbetaling af den samlede opsparing før almindeligt udløb (tilbagekøb) kun kan finde sted, hvis betingelserne for dette er opfyldte. Ifølge § 5, stk. 3, i de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser kan forsikringen kun hæ-

ves mod udbetaling af dens tilbagekøbsværdi, hvis der præsteres de helbredsoplysninger, som selskabet måtte forlange.

På baggrund af ovenstående finder nævnet ikke grundlag for at kritisere, at selskabet som betingelse for egentligt tilbagekøb af hele ordningen før det fyldte 65. år har stillet som betingelse, at klageren afgiver tilfredsstillende helbredsoplysninger.

Det fremgår imidlertid ikke af hverken pensionsoversigten, forsikringsbetingelserne eller det i øvrigt fremlagte materiale, at der er knyttet særlige betingelser til den i pensionsoversigten omtalte mulighed for at få udbetalt "førtidspension" fra det fyldte 60. år. Tværtimod fremgår det af pensionsoversigten, at forsikrede kan vælge at få "førtidspension" fra det fyldte 60. år. Det er herefter nævnets opfattelse, at selskabet ikke kan stille krav om tilfredsstillende helbredsoplysninger for så vidt angår retten til "førtidspension". Selskabet skal derfor anerkende, at klageren - uden afgivelse af helbredsoplysninger - har ret til udbetaling af "førtidspension" fra sit fyldte 60. år. Såfremt klageren måtte vælge at få udbetalt "førtidspension", skal allerede forfaldne ydelser forrentes i henhold til forsikringsaftalelovens § 24, stk. 2. Nævnet har ikke med denne afgørelse taget stilling til ydelsernes størrelse.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, Nordea Pension, skal anerkende, at klageren har ret til udbetaling af "førtidspension" fra sit fyldte 60. år uden afgivelse af helbredsoplysninger.

Klagen i øvrigt kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen
formand